

Kindbegrip

Beschrijving volgsysteem Jonge Kind

Februari 2024

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2023 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: <http://jongekind.slo.nl>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Inleiding

Volgsysteem Jonge Kind

Om de ontwikkeling van peuters en kleuters te volgen, te stimuleren en te registreren zijn er diverse volgsystemen op de markt. Deze kindvolgsystemen kunnen pedagogisch medewerkers en leerkrachten helpen bij het maken van inhoudelijk verantwoorde keuzes in het aanbod aan het jonge kind. Een aanbod dat zowel passend is voor kinderen met een achterstand als voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Beschrijving van volgsysteem Jonge Kind

Sinds 2013 maakt SLO van veelgebruikte volgsystemen voor jonge kinderen beschrijvingen. SLO geeft met deze beschrijving een objectief beeld van het kindvolgsysteem.

Beschrijvingsformat

Een beschrijving wordt gemaakt aan de hand van een format met dezelfde onderdelen. Daar waar informatie van de uitgever wordt aangehaald wordt dat tussen aanhalingstekens geplaatst. De beschrijving wordt, nadat deze is voorgelegd aan de uitgever, weergegeven en gepresenteerd op de website Jonge Kind van SLO (<http://jongekind.slo.nl>).

Kindbegrip

Beschrijving

Titel	<i>Kindbegrip</i>
Auteur(s)	Van Overveld, K.; Vlaming, C.; Vlaming, M.
Uitgever	ParnasSys
Jaar van uitgave	2023
Doelgroep	Basisonderwijs groep 1 tot en met groep 8
Samenstelling van het volgsysteem	<p>SEL-Leerkrachtobservatielijst (signaleringslijsten met stellingen voor groep 1-2, groep 3-6 en groep 7-8). SEL-Leerlingvragenlijst (voor groep 5 t/m 8) SEL-Handelingsuggesties (groep 1 t/m 8) MSV-Monitor sociale veiligheid (groep 6 t/m 8)</p> <p>Voor scholen die zich willen oriënteren op of starten met <i>Kindbegrip</i> is een startpakket beschikbaar. Zie bij opmerkingen.</p>
Doorgaande lijn	Er is een doorgaande lijn van groep 1 tot en met groep 8.
Uitgangspunten en doelstellingen van het volgsysteem	<p>"In <i>Kindbegrip</i> heeft de leerkracht, en niet het systeem, de regie bij belangrijke beslismomenten."</p> <p><i>Kindbegrip</i> is gebaseerd op de vijf competenties van de SEL (Social and Emotional Learning) theorie. De aanpak van <i>Kindbegrip</i> richt zich op het curatieve aspect. Aan de hand van een zogenaamd trechtermodel worden drie fasen doorlopen: Signaleren – Analyseren – Handelen. Iedere leerling wordt in beeld gebracht en indien nodig wordt een individueel handelingsplan opgesteld voor alleen die leerlingen die dat écht nodig hebben. Er is een wetenschappelijke verantwoording van <i>Kindbegrip</i> beschikbaar.</p> <p>"<i>Kindbegrip</i> heeft ten doel ondersteuning te bieden bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van het sociaal-emotioneel leren (emotionele, sociale en morele competenties) van de leerlingen over de jaren heen; • Het verzamelen van aanvullende informatie over leerlingen die mogelijk extra ondersteuning nodig hebben;

	<ul style="list-style-type: none"> • Het kiezen van handelingssuggesties die het mogelijk maken om de emotionele, sociale en morele competenties voor die leerlingen die dat nodig hebben te versterken; • Het planmatig werken, preventief en curatief, aan gedrag en sociaal-emotioneel leren op leerling- en groepsniveau.”
Korte beschrijving van visie op het jonge kind zoals aangegeven in het volgsysteem	Er is geen visie op het jonge kind aangegeven omdat <i>Kindbegrip</i> niet exclusief op het jonge kind gericht is. Er wordt wel vermeld dat <i>Kindbegrip</i> geen toetsinstrument of diagnostisch instrument is, maar kan worden ingezet als verrijkt observatie-instrument.
Inhoud	Voor het jonge kind (groep 1-2) is in <i>Kindbegrip</i> de SEL-leerkrachtobservatielijst opgenomen. Daarin zijn 26 stellingen opgenomen. Daarvan zijn er tien over emotionele competenties, elf over sociale competenties en vijf over morele competenties. Ook de SEL-handelingssuggesties zijn voor groep 1-2 beschikbaar.
Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling	Emotionele competenties (ik): besef van zichzelf en zelfmanagement. Daarbij gaat het om inzicht in eigen gevoelens en het reguleren daarvan. Sociale competenties (jij): besef van de ander, relaties hanteren. Gaat over inlevingsvermogen en hoe een kind zich verhoudt tot anderen. Morele competenties (wij): keuzes maken. Schetst een beeld van verantwoordelijkheidsgevoel en besef van goed en kwaad.
Werkwijze	SEL-leerkrachtobservatielijst: leerkracht geeft antwoord op 26 stellingen over het geobserveerde gedrag van een leerling aan de hand van een vijf puntsschaal. Daarbij staat 1 voor 'klopt helemaal niet' en 5 voor 'klopt helemaal'. SEL-leerlingvragenlijst: leerlingen geven antwoord op 37 stellingen aan de hand van een vierpuntsschaal. MSV-leerlingvragenlijst: leerlingen geven antwoord op 31 stellingen aan de hand van een vierpuntsschaal. Beide laatste vragenlijsten zijn er niet voor groep 1-2. Advies: één afnamemoment van de SEL-lijsten per jaar voor alle leerlingen (rond herfstvakantie). Dit advies is gebaseerd op de theorie over

	<p>groepsvorming (Tuckman).</p> <p>Voor het extra volgen van één of meer leerlingen door de tijd kan een tweede afname rond maart-april plaatsvinden.</p>
Aanwijzingen voor registratie	<p>Na het invullen van de individuele observatie- of vragenlijsten krijgt de leerkracht een genormeerd groepsoverzicht te zien. Daarbij wordt voor de laagst scorende leerlingen een kleurmarkering aangegeven. Dit zijn de zogenaamde klinische grenzen die op basis van het normeringsonderzoek zijn vastgesteld.</p> <p>< 20: laag, sprake van zorgen (donkere kleur) < 10: zeer laag, sprake van ernstige zorgen (lichte kleur) Dit geeft een eerste indicatie voor het nemen van vervolgstappen.</p> <p>Ook een niet-genormeerde weergave is mogelijk waarbij een beeld verkregen wordt van de leerling ten opzichte van zichzelf (door eerdere afnames). De niet-genormeerde weergave voor de leerlingvragenlijst (groep 5 t/m 8) bevat gemiddelde ruwe scores die omgezet zijn zodat ze vergelijkbaar zijn met de vijfpuntsschaal van de leerkrachtvragenlijst.</p>
Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen	<p>Voor fase 2 'Analyseren' kunnen in <i>Kindbegrip</i> de volgende analysevormen worden geselecteerd: dossieronderzoek, gedragsmeting, gedragsfunctie-analyse-ABC schema, kindgesprek, oudergesprek, observatie, sociogram, test, zelfscan.</p> <p>Voor fase 3 'Handelen' zijn in de bibliotheek van <i>Kindbegrip</i> handelingssuggesties, boekentips en verwijzingen naar relevante websites voor het versterken van het sociaal-emotioneel leren van de leerling opgenomen. Er kan in <i>Kindbegrip</i> een handelingsplan voor individuele leerlingen worden opgesteld.</p> <p>De handelingssuggesties kunnen ook gebruikt worden voor aanpak op groepsniveau.</p>
Opmerkingen	<p>Voor scholen die zich willen oriënteren op of starten met <i>Kindbegrip</i> is een startpakket beschikbaar. Dit bevat ook een E-learning waarmee leerkrachten individueel met alle onderdelen van <i>Kindbegrip</i> oefenen. Ook wordt de achterliggende theorie besproken. Het volgen van de e-learning duurt één tot anderhalf uur.</p> <p>In het ParnasSys LVS zijn de belangrijkste gegevens uit <i>Kindbegrip</i> opgenomen op de Groepskaart. Hierdoor is het mogelijk voor leerkrachten om resultaten over meer dan één schooljaar te</p>

	<p>vergelijken met elkaar en zo een beeld te kijken van hoe leerkrachten de groei van het kind (ten opzichte van zichzelf) observeren, en hoe het kind (waar van toepassing) zich op basis van handelingsplannen heeft ontwikkeld over een langere periode.</p> <p>In Ultimview is een dashboard beschikbaar waarmee zowel op schoolniveau als op bestuursniveau inzicht verkregen kan worden in de resultaten.</p>
--	---